БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ОКТЯБРЬ 9 понедельник 1939 он № 234 (2934) Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Харилсантуһалалсаха тухай советскэ-латвийска пакт

Манай ороной ажалшад болбол мүнөөдэр толилогдоһон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Латвийска Республикын хоорондын харилсантуһалалсаха тухай пактые ехэ һайшаалаар угтаха байна. СССР ба Эстонско Республика хоёрой хоорондын договорой һүүлээр, энэ пакт болбол СССР-эй аюулгүйе ба хүршэ гүрэнүүдтэй ханибарисаагай харилсаа бүхэжүүлгэдэ зорюулагдаһан, Советскэ правительство ба коммунистическэ партиин политикын сэсэнмэргэнэй ба шууд сэхын шэнэ гэршэбаримта мүн.

Эстонско Сааремаа (Эээль) ба Хийумаа (Даго) аралнууд ба Палдиски городто (Балтийска порт) уһан-сэрэгэй флодой базануудые, авиацида хэдэн аэродромуудые байгуулха эрхые Советскэ Союзда хангаһан, СССР ба Эстонско Республикын хоорондын харилсантуһалалсаха тухай пакт баталалга болбол Балтикадахи байдалые хубилгаба. Ленинград ба СССР-эй бүхы баруун-хойто талань гансал Кронштадтһаа бэшэ, мүн Эээль, Даго ба Балтийска порт тээһээ хамагаалалга абаха байна. Мүнөө Лиепая (Либава) ба Вентспилс (Виндава) городуудта уһан-сэрэгэй флодой базануудые ба авиацида аэродромуудые байгуулха болоһонтой хамта, СССР-эй баруун-хойто талые хамагаалалга бүри хангагдамал болоно байна. Нүгөө талаһаа, Латвийска Республика болбол Советскэ Союзай хүсэтэ хамагаалалгые гансал далайһаа бэшэ, мүн хуурай газарһаа абана. Латвийска гүрэн болбол өөрын далайн флодгүй шахуу ба хүсэтэй авиацигүй шахуу юм. Энэ пакт баталахын урда тээ, Латви болбол империалистическэ гүрэнүүдэй зүгһөө добтолгын жертвэнь боложо болохо байгаа. Энээнһээ хойшо Латвиин хүнзон болбол Латвийска Республикын суверенно эрхэнүүд ба тэрээнэй бэеэ даанхай байдал хадаа агууехэ Советскэ Союзтай харилсантуһалалсаха тухай пактаар хангагдаба гэжэ мэдэнэ. СССР болбол Либава ба Виндавада уһан-сэрэгэй базануудые ба авиацида аэродромуудые байгуулха байна. СССР болбол харилсантуһалалсаха тухай пактын ёһоор Вентспилс ба Питрагс хоёрой хоорондохи эрье дээрэ береговой артиллериин базануудые байгуулжа, Ирбенскэ проливые хамагаалаха байна. Энээнһээ хойшо СССР хадаа хүнгэлэлтэтэ условинууд дээрэ зэбсэгээр ба военно материалнуудаар бидэндэ туһаламжа үзүүлхэ байна гэжэ латвийска арад мэдэнэ.

Бүхы арадууд болбол энэ договор тухай мэдээсэлые Советскэ Социалистичекэ Республикын Союзай хэзээ бухэндэ оролдодог, тэрэ мирэй шэнэ гаранти бологон угтаха байна. СССР хадаа арадуудай хоорондын мирые байгуулха, дайн сэрэгые зайлуулха бүхы аргабайдалые хэрэглэнэ. СССР болбол арадуудай хоорондын мирые бүхэжүүлхын зорилгоор, Лиги Нацинишье хэрэглэхээ оролдодог байһань эли. Тииһээ тиитэрээ, һүүлэй үенүүдтэ хэгдэһэн шухала договорнууд: СССР ба Германиин хоорондын ханибарисаа ба хилэ тухай германо-советскэ договор, СССР ба Эстонско республикын хоорондын харилсантуһалалсаха тухай пакт, Советскэ ба германска правительствонуудай 1939 оной сентябриин 28-най удэрэй мэдүүлгэ ба энээнтэй холбоотой мэдүүлгэнүүд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Латвийска Республикын хоорондын харилсантуһалалсаха тухай пакт болбол туйлай ехэ политическэ удхашанартай байна.

СССР-эй правительство болбол бусад гүрэнүүдэй суверенно эрхэнүүдтэ хүндэлэлтэйгээр хандана. СССР хадаа СССР-эй ба Латвиин арадуудай хоорондо байгуулагдаһан этигэл найдабарилсалгые бүхэжүүлхээ хододоо оролдоно. Октябриин 5-да баталагдаһан, харилсантуһалалсаха тухай пакт болбол СССР-эй арадууд ба латвийска арадай хүршэ һайнууд, мирнэ харилсаае үшөө бүри бүхэжүүлхэ байна.

Пактын IV статья болбол хэлсээбаталагша талануудай нэгэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ямаршье союз баталахагүй ба коалицинуудта хабаадахагүй гэжэ СССР ба Латвийска Республикые уялгалана. Хэрбээ зарим ехэ державанууд хадаа СССР-тэй хүршэ гүрэнүүдые өөрынгөө империалистическэ политикын орбитада оруулхые мүнөө хүртэр найдажа байһан һаань, хэрбээ зарим державанууд хадаа латвийска гүрэниие Советскэ Союзда эсэргүү тэмэсэлдэ хэрэглэжэ болохоор хүсэн гэжэ хараалдаг байһан һаань, октябриин 5-да баталагдаһан харилсантуһалалсаха тухай пакт болбол энэ мэтын махинацинуудта эсэс табина.

Советскэ арад болбол нүхэр Молотовоор толгойлогдогшо, өөрынгөө ленинскэ-сталинска правительстводо агууехэ найдал ба инаглалаар хандана. Мирэй хэрэг, СССР-эй обороные хангаха хэрэг найдамтай гарта байна, уласхоорондын хэрэгүүдтэ СССР-эй нүлөө үдэрбүри шангадана гэжэ СССР-эй арадууд үдэр ерэхэ бүри улам-улам лаблан этигэнэ. Советскэ арад болбол Баруун Украина ба Баруун Белоруссиие польско пануудай даралалтаһаа сүлөөлэжэ байгаа эдэ үдэрнүүдтэ гүнзэгы хангагдал ба баярай мэдэрэл үзэжэ байна. Советскэ арад болбол һүүлэй бүхы хэлсээнүүдтэ нюурараа хабаадалсагша, СССР-эй гадаадын политикын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нюурараа хабаадалсагша, партиин вождь, арадуудай вождь нүхэр Сталинда хизаарлашагүй инаглалаар дүүрэн. Манай агууехэ эхэ ороной хүдэлмэришэд, служащинууд, интеллигенци болбол советскэ правительствын сталинска политикые нэгэнһаналаар һайшаана. СССР-эй гражданууд болбол митингнүүд ба суглаанууд дээрэ хэлэһэн үгэнүүд соогоо, партиин Центральна Комитедтэ ба правительстводо бэшэһэн бэшэгүүд соогоо өөһэдынгөө баярай мэдэрэлые харуулана. Московско хүдэлмэришэн — слесарь нүхэр Б. С. Боженок «Правдада» бэшэнэ:

«Арадуудай вождь, манай түрэл нүхэр Сталинай ба советскэ правительствын толгой нүхэр Молотовой иимэ сэсэн политикоор баяр баһанаа хэлэхэ үгэнүүдые олоногүйб.

Бусад арадуудтай эбтэй һууха проблемые иимэ простоор ба ухаатайгаар шиидхэлгые гансал гениальна ухаан шадаха байна. Идеальна лэ шиидхэбэри байна даа!

Хүнтүрэлтэнэй туһада, тэдэнэр удаан жэлдэ элүүр энхэ, амагалан тайбан һууг».

Советскэ Союз болбол агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXII жэлэй ойе өөрынгөө бүхы хүсэнүүдэй ба нүлөөнүүдэй гайхамшаг дээшэлэлээр ба бадаралтаар угтаба. Социалистическэ байгуулалтын гигантска илалтанууд, социалистическэ промышленностиин, коллективнэ хүдөө ажахын хүсэтэ хүгжэлтэнүүд, советскэ арадай эбдэрэшэгүй морально-политическэ нэгэдэл болбол, капиталистическэ миртэ хоёрдохи империалистическэ дайнай эхилээдшье байһан үедэ, мирые ба үрэтэ социалистическэ ажалые хүсэд хангажа байгаа ороной иимэ оборониие, Улаан Армиин иимэ хүсэнэ байгуулха аргабайдалые үгэһэн байна. Германитай, Эстонитой ба Латвитай баталагдаһан һүүлэй договорнууд соо харуулагдаһан, советскэ правительствын сэсэнмэргэн политика хадаа СССР-эй аюулгүйн бүри бэхи гарантиие байгуулна.

25 жэлэй саадтээхидэл адли, капиталистическэ гүрэнүүдэй интересүүдэй түлөө ябуулагдажа байгаа шэнэ дайнай бүхы хүшэр бэрхэшээлнүүдые хүзүүн дээрээ ашагдаһан, капиталистическэ оронуудай ажалшад болбол СССР-эй политикань тон лэ зүб политика мүн гэжэ этигэнэ, юуб гэхэдэ, энэ политика хадаа СССР-эй аюулгүй байха байдалые хангахаһаа гадна, мүн саашанхи бүхы империалистическэ һанаашалгануудта хаалта хэнэ, бүгэдэниитын мирэй хэрэгтэ алба хэнэ.

(«Правдын» октябриин 6-най түрүү бэшэгһээ).

ТАСС-ын буруушаал

«Дэйли геральд» ба «Дели мейл» гэжэ английска газедууд болбол «Нью-Йорк таймс» гэжэ американска газодһээ үндэһэ һуури баримталажа, Китайска Синьцзян провинциин хилэ шадар советскэ сэрэгүүдые концентрировалажа байһан мэтээр ба Синьцзянай газар дээрэ тэдэниие оруулажа байһан шэнгеэр мэдээсэбэ. ТАСС болбол, энэ мэдээсэл хадаа ямар нэгэн провакационно зорилгонуудаар тараагдаһан, худал хуурмаг, хорото ябуулга гээшэ гэжэ мэдээсэхэ найдалгатай байна.

СССР ба Латвийска республикын хоорондо харилсантуһалалсаха тухай пакт баталалга тушаа

Москвада, октябриин 2—5 үдэрнүүдэй торшо соо, Советскэ Союз ба Латвиин республикын хоорондо харилсантуһалалсаха тухай пакт баталаха тушаа асуудалаар, Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Наркоминдел нүхэр Молотов ба Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй Министр г. Мунтерс гэгшэдэй хоорондо хэлсэлгэ болобо. Нүхэд Сталин ба Микоян, Латвидахи СССР-эй полпред нүхэр Зотов-Латвиин зүгһөө—СССР-тэ байгаа Латвийска Республикын посланник г. Коциньш гэгшэд хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Хэлсэлгэ хадаа, октябриин 5-най үдэр, харилсантуһалалсаха тухай пакт баталалгаар дүүрэбэ. Харилсантуһалалсаха тухай пактын текст дооро хабсаргагдаба.

СССР ба Латвийска республикын хоорондо харилсантуһалалсаха тухай пакт

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, нэгэ талаһаа,

Латвийска Республикын Президент, нүгөө талаһаа,

1920 оной, августын 11-нэй үдэрэй мирнэ договороор баталагдаһан, гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые мэдэрэлгэ ба доторой хэрэгтэ бусадай талаһаа хабаадалсахагүй ябадал дээрэ үндэһэлэһэн, эбтэ харилсаае хүгжүүлхын зорилгоор;

1920 оной, августын 11-нэй үдэрэй мирнэ договор ба добтололсохогүй ба конфликтнүүдые эбээрээ шиидхэхэ тухай 1932 оной февралиин 5-най үдэрэй договор хадаа, урданайхидаал адли, тэдэнэй харилсаануудай ба харилсаһан уялгануудай бэхи үндэһэ һуури байһаар зандаа гэжэ мэдэрэн;

Харилсан аюулгүйбайха байдалые хангаха тодо условинуудые тодорхойлолго хадаа хэлсээ баталагша хоёр талануудай интересүүдтэ таарана гэжэ сохомложо;

Харилсантуһалалсаха тухай доорозаагдаһан пактые хоорондоо баталаха шухала байна гэжэ мэдэрэн, энээнэй зорилгоор өөһэдынгөө найдалгатадые

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум:

Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Нарком В. М. Молотовые,

Латвийска Республикын Президент:

Гадаада хэрэгүүдэй Министр Вильгельм Мунтерсые томилобо, эдэ найдалгатад хадаа тусхайта формоор ба гуримаар олдоһон, өөһэдынгөө найдуулгануудые бэе бэедээ харуулалсан, доорозаагдаһан тушаа зүбшэн тaараба:

СТАТЬЯ I.

Хэлсээбаталагша хоёр талануд болбол хэлсээбаталагша талануудай Балтийска далай дээрэхи далайн хилэнүүдтэ гү, али Эстонско ба Латвийска республикын территори дээгүүр тэдэнэй хуурайзамай хилэнүүдтэ, мүн тэрээндэл адли, гурбадахи статья соо заагдаһан базануудта алишье ехэ европейскэ державануудай зүгһөө сэхэ добтолгын гү, али добтолохо аюулай гараха ушарнуудта, алибүхы, тэрээн соогоо сэрэгэй, туһаламжа бэе бэедээ үзүүлхэ уялгануудые абанад.

СТАТЬЯ II.

Советскэ Союз болбол хүнгэлэлтэтэ условинууд дээрэ Латвийска армида зэбсэгээр ба бусад военнэ материалнуудаар туһаламжа үзүүлхэ уялга абана.

СТАТЬЯ III.

Латвийска республика болбол СССР-эй аюулгые хангахын ба өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые бүхэжүүлхын зорилгоор, арендын эрхэ дээрэ сходно сэнгээр уһан-сэрэгэй флодой базануудые ба авиацида хэдэн аэродромуудые Лиепая (Либави) ба Вентспилс (Виндава) городуудта байлгаха эрхые Советскэ Союзда хангана. Базанууд ба аэродромуудай байха газар ба тэдэнэй хилэнүүд хадаа харилсан хэлсэлгээр тодорхойлогдохо байна.

Ирбенскэ проливые хамагаалахын зорилгоор, Вентспилс ба Питрачсай хоорондохи эрье дээрэ береговой артиллериин база байгуулха эрхэ, баһал тиимэ условинууд дээрэ, Советскэ Союзда олгогдоно.

Далайн базанууд, аэродромуудые ба береговой артиллериин базануудые хамагаалан харахын зорилгоор, СССР болбол базанууд ба аэродромуудта таһалагдаһан участогууд дээрэ шанга хизаарлагдаһан тоото советскэ газарай ба агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөһэдынгөө гаргашаар байлгаха эрхэтэй, эдээнэй максимальна тоонуудань тусагаар хэлсээгээр тодорхойлогдоно.

СТАТЬЯ IV.

Хэлсээ баталагша хоёр талануд болбол хэлсээбаталагша талануудай нэгэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн, ямаршье союзуудые баталахагүй гү, али коалицинуудта хабаадахагүй уялгануудые абанад.

СТАТЬЯ V.

Энэ пактые бодото хэрэгтэнь бэелүүлгэ хадаа хэлсээбаталагша талануудай суверенно эрхэнүүдые, онсолобол, тэдэнэй гүрэнэй байгуулалта , экономическа ба социальна системэнүүдые ба военнэ хэмжээябуулгануудые ямаршье хэмжээгээр дайраха ёһогүй.

Базанууд ба аэродромуудта таһалагдаһан участогууд (стIII) хадаа Латвийска республикын территори зандаа үлэхэ байна.

СТАТЬЯ VI.

Энэ пакт хадаа ратификаци тухай актнуудые андалдаһан моментһоо хойшо хүсэндөө орохо байна. Эдэ актнуудые андалдалга хадаа тус пакт баталһан үдэрһөө хойшо зургаан үдэрэй торшо соо, Рига городто хэгдэхэ байна.

Энэ пактын болзорoнь 10 жэл, зүгөөр, хэрбээ энэ договорые денонсировалаха шухала гэжэ, болзоройнь үнгэрэхэһөө нэгэ жэл урда, хэлсээбаталагша талануудай нэгэнэй олоогүй һаань, энэ болзор хадаа удаадахи 10 жэлдэ өөрынгөө хүсые автоматическа үргэлжэлүүлхэ байна.

Дээрэ заагдаһан найдалгатад болбол энээниие баталан, энэ пактда гарнуудаа табиһан ба өөһэдынгөө тамагануудые энээн дээрэ дараһан байна.

Хоёр оригиналаар, ород ба латышска хэлэнүүд дээрэ, 1939 оной октябриин 5-да, Москва городто бэшэгдэбэ.

В. МОЛОТОВ.

В. МУНТЕРС.

Советскэ Правительство болбол Тункэнэй аймагай, Кэрэнэй дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша нүхэр Анна Александровна Бобоевае, педагогическа хүдэлмэридэ ба багашуудые коммунистическэ хүмүүжүүлгэдэ гайхамшаг амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө Ленинэй орденоор шагнаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр А. А. Бобоева.

(Пестревэй фото).

Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерсын хүндэлэлдэ, ССР Союзай Совнаркомой түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В. М. Молотов обед үгэбэ

Энэ оной октябриин 5-да, ССР Союзай Арадай Комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр В. М. Молотов хадаа Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерсын хүндэлэлдэ, обед үгэбэ. Обедтэ, господин министрые үдэшэгшэд, Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министерствын уласхоорондын договорнуудай департаментын директор господин А. Кампе, Латвиин онсо посланник ба бүрин эрхэтэ министр господин Коцикьш, нэгэдэгээр секретарь г-н Альбертс, военнэ атташе г-н Залитис ерэлсэбэ. Дурсагдаһан нюурнуудһаа гадна нүхэд И.В.Сталин, К.Е. Ворошилов, А. А. Жданов, А.Ф Горкин, В.П. Пронин, В.П. Потемкин, В.Г. Деканозов, С.А. Лозовский, И. С. Зотов, В.Я. Терентьев, Р. П. Хмельницкий, С. П. Козырев, А. А. Соболев, В.Н. Барков, А. П. Басюков, Б.Г. Понтиков ерэбэд.

Обедэй үедэ нүх. В. М. Молотов ба г-н Мунтерс болбол амаршалгын үгэнүүдээр андалдаба. Обед хадаа халуун ба хани барисаагай атмосферэдэ үнгэргэгдэбэ.

Латвиин гадаада хэрэгүүдэй министр господин Мунтерс Москваһаа бусаба

Энэ оной октябриин 5-да, Латвиин Гадаада хэрэгүүдэй министр Мунтерс болбол уласхоорондын договорнуудай департаментын директор г-н А. Кампе гэдэгэй үдэшэлгөөр Москваһаа бусаба.

Белорусска, вокзал дээрэ Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүх. С. А. Лозовский, Моссоведэй түрүүлэгшын орологшо нүх. М. А. Яснов, Латвида байдаг СССР-эй полпред нүх. И. С. Зотов, Латвида байдаг СССР-эй торгпред нүх. В. Я. Терентьев, НКИД-эй протокольно таһагые эрхилэгшэ нүх. В.Н. Барков, прибалтийска оронуудай таһагые эрхилэгшэ нүх. А.П. Васюков, Москва городой комендант комбриг нүх. В. А. Ребякик, Москвада байдаг Латвийска миссиин бүхы состав, онсо посланник ба бүрин эрхэтэ Министр господин Коциньш гэгшэд, господин Мунтерсые үдэшэбэ.

Белорусска вокзал хадаа, советскэ ба латвийска тугуудаар шэмэгдэнхэй байба. Министрые үдэшэлгэдэ, хүндэлэлэй караул табигдаба.

Баруун фронт дээрэхи военнэ ябуулганууд

Лондон, октябриин 6. (ТАСС). Британь юнайтед пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мозель мүрэнэй эрьедэ, октябриин 4-нэй углөөгүүр, артиллерийскэ тон ехэ буудалганууд болобо. Артилерийскэ буудалгануудта, Мажано гэжэ французска лини дээрэ ба германска Зигфридын лини дээрэ хүндэ буу зэбсэгүүд хабаадаһан байна. Ремих—Метрах ба Ямрк—Саарбургын харгынууд тээшэ дүтэлэхэ гэһэн французска патрульнуудай һэдэлгэдэ харюу болгон, германска талаһаа бомбодолго эхилэгдэһэн байна. Французска ба германска пехота болбол Мозель мүрэнэй дэргэдэхи үргэн участок дээрэ байлдаанда оролсоһон байна.

Францида коммунистнуудые мүрдэлгэ

Париж, октябриин 6. (ТАСС). Гавас агенствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Париждахи гурбадугаар военнэ трибуналай правительственнэ комиссар полковник Лорио болбол хүдэлмэришэдэй ба тарияшадай парламентска шэнэ группын түрүүлэгшэнэр Раметта, Бонта ба энэ группын бусад депутадуудта эсэргүү хэрэгые бии болгохо гэһэн приказ абаһан байна.

Советскэ-латвийска договор тухай латвийска хэблэлдэ

Рим, октябриин 6. (ТАСС). «Ритс» газедэй нэгэдэхи гаралга хадаа Латви ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсантуһалалсаха тухай договор баталагдаа гэжэ, Латвиин хүнзондо мэдээсэһэн байна. Хүнзон болбол договор баталалгые угаа ехэ һайшаалтайгаар угтаба. Хүнзон болбол Латвиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаае амаршалана.

ССР Союзай прокуратурада

ВУЗ-үүдые дүүргэһэн залуу специалистнууд хадаа наркоматуудай ба ведомствануудай путевканудаараа ѳһоор хүдэлмэридээ гарадаггүй ушарнууд, СССР-эй прокуратураар олдоһон байна. Изюм горододохи заводто хүдэлмэрилхөөр командировалагдаһан, нэгэ залуу инженер болбол хүдэлмэрһөө гаргуулхын тулада, хүдэлмэридөө зориюта хожомдоһон байна.

Предприятинууд ба учрежденинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хадаа ондоо организацинуудта командировалагдаһан специалистнуудые хүдэлмэридэ абадаг ябадалнууд үсөөн бэшэ байна. Иимэ ушар, Москвагай Сокольническо районо үзэгдэһэн байна. Диспансерай директор Инсаридзэ болбол Рязанска областьдо путевкотой гурбан залуу врачнуудые хүдэлмэридэ абаһан байна.

СССР-эй прокурор Панкратьев хадаа бусад организацинуудта командировалагдаһан залуу специалистнуудые хүдэлмэридэ абадаг организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэшэлэн командировалһан предприятинуудтань хүдэлмэридэ орохоёо арсаһан специалистнуудые угловно хариюсалгада хабаадуулха гэһэн захиралтануудые прокурорнуудта үгэбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградска подъемно-транспортна оборудованиин завод болбол нүүрһэ ашаалхын тэн ехэ машина бэлэдхэбэ. Энэ хадаа час соо 150 тонн нүүрһэ ашаахаар хараалагдаһан байна.

* *

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXII жэлэй ойн болтор, областной украинска драматическа ород театр Черкесскдэ нээгдэхэнь.

* *

Сталинградска областьдо 7 механизаторска һургуулинууд ба трактористнууд, комбайнернууд, механигууд ба хүдөө ажахын бэшэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ 19 колхозно һургуулинууд нээгдэбэ.

* *

Татарай колхозно водоемуудта зеркальна карпые барилга эхилээ. Энэ жэ дэ республикын 62 колхозуудай 374 гектар колхозно сэнхэргүүдтэ карпа табигдаһан байна. Арска районой, «Магариф» ба Агрызска районой, Фрунзын нэрэмжэтэ колхозуудта томо загаһануудай питомнигуудай барилга абажа байна.

ИРКУТСКА БА ЧИТИНСКЭ ОБЛАСТЬНУУДТАЙ СОРЕВНОВАНИДАА ТҮРҮҮ НУУРИ ЭЗЭЛЪЕ!

Намарай хүдэлмэриие оперативнаар хүтэлбэрилнэгүй

Сосново-Озерск. (Телефоноор абгаба). Яруунын аймагта таряа сохилгын хүдэлмэринүүд тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймагайнь 10 гаран колхозууд, таряа сохилгые мүнөө хүртэр эхилээдүй байна. Таряае бүхэлөн сутка соо сохилго эмхидхэгдээгүй. Тиимэһээ, хүдэлмэриинь бүтээсэ тон бага байна. Үхэрэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Головин) ба Кондын (түрүүлэгшэнь нүхэр Очирова) сельсоведүүдэй колхозууд тус хүдэлмэрые удаарууліжа, аймагаа гэдэргэнь татажа байна. Эдэ бүхын результатда, аймаг доторонь оройдоо 4702 гектар таряан сохигджо, планиинь мини 42 процент дүүргэдээ.

Гадна, намарай пар хахалалгын ябаса бүришье хангалтагүй. Планиинь оройдоо 16 процент дүүргэгдэнхэй. Мүнөө, Погромнын, Үхэрэй, Кондын сельсоведүүдэй колхозууд болбол намарай пар хахалалгые мүн лэ оройтуулжа байна. Эгэтын МТС-ын тракторнууд горючаар дутажа, хэдэн үдэрнүүдтэ ажалгүй хэбтэнэ.

Таряа хуряалгын ба пар хахалалгын хүдэлмэринүүдэй иимэ муугаар ябажа байхадань, аймагай газартарялангай таһаг (тэрэнэй даагша нүх. Житихин) болбол энээн тушаа эрид хэмжээнүүдые абанагүй ба оперативнаар хүтэлбэрилнэгүй.

Жигмитов.

Социалистическэ эхэ оронойгоо алдарта патриодууд, Ульяновска бронетанкова училищын курсантнууд ахалагшнэр Михаевэхин болбол нютагаа амаралтада ерэбэ «Куйбышевскэ областиин, Барышскэ районой Воецко село) Эндэ тэдэнэр хадаа Дальна-Востогһоо ерэһэн эсэгэ—Дмитрий Федоровичтоё уулзаба ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) Дмитрий Федорович, Федор Дмитриевич, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутад Иван Дмитриевич ба Павел Дмитриевич.

АГИТАЦИИЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

Мухар-Шэбэр (Манай спецкоррһоо). Мүнөө, Мухар-Шибэрэй аймагта, нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэл тушаа организационно-техническэ хүдэлмэринүүд гол түлэб ябуулагдажа байна. Зохеогдоһон материалнуудай ѳһоор, райоино Соведтэ һунгаха һунгуулиин 25 округууд, сомоной ба хүдөөгэй соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин 21 участогууд ба һунгуулиин 224 округууд эмхидхэгдэнхэй. Һунгуулиин комиссинүүдтэ хамта 1055 хүнүүд томилогдоо. Эдэ участогууд, округуудай хилэнүүд тогтоогджо, тэдэнэр нумерацилагдаһан байна. Һунгуулиин комиссинүүдтэ членүүд хадаа һунгагшадай списогүүдые зохеожо байна. Һаяар, хүдөөгэй Соведүүдэй отчедуудые ундэргэгэ аймаг дотор нь дүүргэгдэхэнь. Габэшье, Заганай (түрүүлэгшэнь нүхэр Леонов) ба Октябрьска (түрүүлэгшэнь уялые түр дүүргэшэ нүхэр Сирятьева) сельсоведүүд отчедоо мүнөө хүртэр дүүргээдүй байна. Мүн, аймагайнь гүйсэдхэхэ комитет хадаа отчедтэ хүсэд бэлэдхээгүй, сельсоведүүдэй отчедуудые табилгые шамдуулнагүй.

Нютагуудахи Соведүүдтэ һунгалтануудта бэлэдхэл тушаа организационно-техническэ хүдэлмэринүүдһээ гадна, ажалшад-һунгагшадай дунда агитаци ба пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүлхэшухала удхашанартай. Тиимэһээ, Хонхолойн МТС-ын 24 агитаторнууд агитациие тон һайнаар ябуулна. Эндэ агитаторнуудань урдын опыттой агитаторнууд, эрхим комсомольцууд, эрхим колхозникууд ба һунгагшанарһаа бүридэнхэй. Декада бүридэ агитаторнуудай семинар нэгэ дахин болодог. Энэ семинар хадаа агитаторнуудай 10 хонгой хүдэлмэридэ итогхэжэ, һунгалтануудтуухай ба бусадшье асуудалнуудые шиидхэдэг байна. Мүн, агитаторнуудань опытуудаа андалдадаг. Агитаторнууд нүхэд Федорова Елизавета, Козина Екатерина, Плужанин Иван гэгшэд бүхы һунгагшадайгаа хабаадалсалгатайгаар һунгалтанууд тушаа асуудалнуудаар 4-4 беседэнүүдые үнгэргэһэн ба хэдэн занятинуудые ябуулаа.

Габэшье бүхыдөө аймаг доторонь һунгалта тухай агитационно-массова хүдэлмэринүүд һайнаар ябуулагдана гэхээр бэшэ. Аймагайн 200 шахуу агитаторнуудай зариманиинь занятинуудые саг үргэлжэдэ ябуулагагүй, тэрэниие хүсэд бэлэдхэнэгүйгөөр, һонин бэшэ үнгэргэнэ. Иимэ фактнууд Зангинай сомондой, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо ба Шэнэ Заганай колхозуудта үзэгдэнэ.

Агитационно-массова хүдэлмэринүүдые ажалшад-һунгагшадай дунда үргэн далайсалтайгаар дэлгэрүүлжэ, нютагуудахи Соведүүдтэ һунгалтануудые политическа үндэр хэмжээдэ үнгэргэхэ!

Д. Лубсанов.

ПАРТИЙНА КУСТОВОЙ СУГЛААН

Закаминай аймагай центрдэхи партиина кустовой суглаан сентябриин 28-да боложо, 40 гаран коммунистнууд суглараба. Эндэ ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй 1939 оной июлиин 9-нэй тогтоол ба ВКП(б)-эйн Б. М. Обкомой VIII дугаар пленумэй тогтоолой дүүргэлтэ тухай докладые партиин Закаминай айкомой секретарь нүх. Хахаловһаа дуулаад, пренидэ 10 гаран хүнүүд хэлэбэ. Хүдэлмэридэхи һайн талыень тэмдэглэхэ зуураа, дуту дундануудтухай фактнуудые хэлэбэ. Дээрэ дурсагдаһан тогтоолнууд дутамагаар бэелүүлэгдэжэ байһыень дурсаба. Тус аймагай колхозууд хадаа мүнөө хүртэр шэнэ фермэнүүдые эмхидхээдүй байна. Иимэ байтарань, эндэхи партиина ба советскэ организацинууд зохихо хэмжээ абанагүй, хажуу талаһаань хараад һуудаг байна,—гэбэ.

Гадна, партиина организациин ургалтыень хангалтатай гэхээр бэшэ. 3 рим эхин организацинууд хадаа XVIII съездһээ хойшо миин 1-2 хүные партиин кандидаадта абаһан ба тэндэ 1000 гаран комсомольцуудай байбашье, партиин зэргэдэ тон үсөөн абтаа.

ВКП(б)-эйн алдарта историие үзэлгэ самотеките табигдаһан байгаа. Жэшээлхэдэ: коммунист нүх. Осодоев (нач. РОНКВД) болбол һаял историин 1 дэхи бүлэгые, нүх. Самбаров (нар. судья) баһа 1 дэхи бүлэгые үзэжэ байна гэжэ элирнэ.

Б. Ж. Шоёнов

ТҮРҮҮ КОЛХОЗОЙ ЖЭШЭЭ

Баунтын аймагай, «Майн нэгэн» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Решетников) болбол энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ, малнуудтаа дулаан ба һарууl, сэбэр байрануудые сум бэлэдхэбэ. 1939 оной торшо соо 10 толгой эхэ гахайнуудай сээнэрник ба үнеэдэй типовой байра баригдаба. Мүн, малай түрэлгын байрада хүсэд ремонт хэгдээ. Гадна, тус колхоз болбол үбэлэй хуряалгынгаа планиие 120 проц. дүүргэжэ, малнуудаа шэрүүн ба шэмэтэ тэжээлнүүдээр хүсэд хангажэ шадаһан байна.

Гэхэтэй хамта, энэ аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжимов) болбол зоотехническа барилгануудайгаа планиие нэгэшье процент дүүргээгүй, малаа дулаан ба культурна байраар хангаагүй байна. Тус колхоз хадаа сабшалангайгаа дүрбэнэй гурбан хубиеншье хуряажа абаагүй.

Ринчинова.

БОЛЬШЕВИСТСКЭЭР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ ШУХАЛА

Гүрэндэ таряа тушаалгын ба хуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые эгээл богонихон болзор дотор дүүргэхэ гэжэ, социалистическэ хүдөө ажахын урда, парти ба правительствэһээ табигдаһан зорилгые манай республикын колхозуудай ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа хараг дээрэнь бэелүүлхын түлөө большевистскээр тэмсэнэгүй. Закаминай аймагта таряа тушаалга мүнөө хүртэр эхилээдүй. Баргажанай аймагай колхозууд болбол октябриин 1-нэй мэдээгээр, натуроплатынгаа планиие оройдоо 7,1 проц. дүүргэһэн ба гүрэндэ урдһанай ссуда бусаалгые үшөө эхилээгүй байна. Тэрэшэлэн, Яруунын, Зэдын, Хоринын, Улан-Удын Пригородно ба бусад районууд хадаа гүрэндэ таряа тушаалгые хангалтагүйгөөр ябуулна.

Энэ гутамшаг гээгдэл тушаа, БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи уполнаркомзаг ба тэрэнэй районуудай уполнаркомзагуудые хүтэлбэрилхын тулада, колхозуудтай хүсэд харилсаа, тушаал гаргаад, тэрэнэй оперативнаар бэелүүлэлгэдэ хадаа хаштай хараал, хорюулбаһан колхозуудта шухала хэмжээнүүдые абаагүй ба оперативна хүтэлбэреэр хангаагүй, харин кабинедһаа гарангүй һууҗа байдаг.

Стахановска ажалда үргэн харгы

Мухар-Шибэрэй аймагай, Хонхолойн сомоной, «Пятилетка» колхозой правлении (түрүүлэгшэнь нүх. Калашников) болбол намарай пар хахалалгые хэрэгсээгүй байна. Эдэнэр хадаа ганса мүнөөшье бэшэ, мүн тэрэшэлэн энэ зундаа тракторнстнуудые прицепщигүүдээр хангадаггүй, тэдэндэ эдеэ ундаа ба условинуудые байгуулдаггүй байгаа. Иимэһээ, нэгэ трактор болбол 800-850 гектар газар эдэлүүлхэ ѳһотой байбашье, оройдоо 641 гектар газарые хахалаад байна гэжэ, Хонхолойн МТС-ын № 4 тракторна бригадын бригадир нүхэр Измайлов мэдүүлнэ.

Намарай пар хахалалга дээрэ прецепщигые үгэнгүй байжа № 42 «ЧТЗ» тракторые гурбан үдэр дэмы байгааба.

Тракторнстнуудай хүдэлмэридэ һэад ушаруулахаар бүхы дутуу дундануудые дары усадхажа, стахановска ажалда үргэн харгы табиха шухала.

Д. Л.

ОКТЯБРИИН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИИЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

ХАЛУУНААР УГТАБА

Улан-Удын ПВЗ-гэй Паровозо-Механическа цехын (тус цехынь начальник нүх. Петенко) хүдэлмэришэд—стахановцууд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд болбол манай агуу ехэ ба илагдашагүй оронай хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта, колхозницануудта, служащинар ба интеллигенцидэ, манай социалистическэ оронойУлаан Столица—Москва городой «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэрилэгшэдэй коллективтэй хандаһан бэшэгыень тон халуунаар угтаба. Энэ хүсэн түгэс уряалые бодото хэрэгтүүдээр—олонстанокто оролого угтаха гэһэн зорилго табиһан байна.

Олонстанокто оролого хадаа туйлай ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Тэрэ болбол стахановска хүдэлөөниһэ дахи шэнэ зүйл гээшэ. Энэ гайхамшагта хүдэлөөнэй, үнэтэ ба сэнгэгдэшэгүй удхашанарань гэбэл, ажалай бүтээсые, үрдань үзэгдөө-харагдаагүй үндэр хэмжээдэ үргэжэ, социалистическэ орондоо достойко—тон ехэнүүд, шэнэ шэнэнүүд илалтануудые туйлахын үндэһэ һуури болохо үгэнэ.

Дурсагдагша цехын түрүү стахановцууд—солото хүнүүд болбол олонстанокто орологые эхилээ. Октябриин 1-дэ 8 стахановцууд хадаа хүн бүриин 2-2 станогууд дээдаг болоһон байна. Иимэһэе, 8 хүдэлмэришэд болбол 16 станогууд дээрэ хүдэлмэрилдэг болоо. Эдэ бүхы хадаа олонстанокто орологын түргэнөөр, хүсэтэйгөөр далгэрхэнь гэршэлэн харуулна.

Мүнөө, түрүүшиинь үдэрнүүдэй результатуудые харагдажа байна. Олон станогууд дээрэ хүдэлмэрилдэг стахановцууд бэ бол тон һайн показательнуудые харуулнад. Жэшээлхэдэ, нүх. Крыник хадаа хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, үдэрэйгөө нормые 400 проц. хүртэр дүүргэһэн байна.

Иимэ тула, гайхамшагта хүдэлөөн—олонстанокто орологые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бүри үндэр амжалтануудые туйлалга хадаа Советскэ Правительствын толгой нүхэр В. М. Молотовой уряалые хүндэтэйгөөр дүүргэһэнэй бодото гэршэ болоно.

С. ДОР.

НИИТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ

Бурмонторгын системын Улан-Удэдэхи зарим магазинуудынь 3-дахи квартлай товарооборотоо планиие түрүүлэн дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ: № 1 универмаг хадаа 102,3 процент (эрхилэгшэнь нүх. Мусович), № 7 магазин—120,3 процент (эрхилэгшэнь нүх. Ослин).

Тэдэнэй хажуугаар, товарооборойгоо планиие дүүргээгүй магазинууд байха юм. Тодорхойлон хэлэбэл, № 13 магазин хадаа 83,5 процент (эрхилэгшэнь нүх. Лукошов), № 3 магазин—87,4 процент (эрхилэгшэнь нүх. Елезов), № 14 магазин—89 процент (эрхилэгшэнь нүх. Розенкинд) гэхэ мэтэ дүүргэлтэтэй байнад.

Тиимэ дээрэһээ, Бурмонторгын системын магазинууд, универмаг ба бусад таһагууд болбол 4-дэхи кварталайгаа товарооборотой планиие үлүүлэн дүүргэхын тулада, соцсоревновани ба стахановска хүдэлөөе үргэн далайсалгатайгаар дэлгэрүүлжэ, шэнэ илалтануудые туйлаха ѳһотой.

Ц. Д

ТҮРҮҮ БРИГАДАНУУД

Селенгын госпароходствын түрүү хүдэлмэришэд, матросууд—стахановцууд хадаа Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида үргэнөөр оролсожо, үйлэдбэриин тон һайн үзүүлэлтэнүүдые туйлажа байнад.

Тус пароходствын, механическа цехын комсомольско-залуушуудай бригадын хүдэлмэришэд—стахановцууд, ударнигууд хадаа үйлэдбэриин бүтээсэн үндэр показательнуудые харуулна. Тодорхойлон хэлэбэл, нүх. Жаринов (бригадир) болбол сентябрь һарын һүүлшын хахадай даабариие 221 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн, нүхэд Розенкинд—206 проц., Хохриков—197 проц. гэхэ мэтээр дүүргэнэд. Мүн, энэ цехын хоёрдохи бригадын хүдэлмэришэд—стахановцууд нүхэд Кузнецов, Шляк, Ткачук ба Перьмяков гэгшэд үдэр бүриингөө үйлэдбэриин даабаринуудые 145-195 процент хүртэр үндэр шанартайгаар дүүргэнэд. Тэрээнһээ гадна, гансаараа хүдэлмэрилдэг стахановцууд, нүхэд Павлов (кузнец)—181 проц., Казарин (слесарь)—208 проц. ба Потехин (монтер)—183 проц. гэхэ зэргын показательнуудые харуулдаг байна.

Эдэ түрүү стахановцуудай хүдэлмэриһөөнь жэшээ абажа, бусад хүдэлмэришэд болбол эрхимүүдэй зэргэдэ оролсохын түлөө бүхы хэмжээгээрээ оролдохонь шухала.

Дамба Цыренов

АГААРАЙ ЛИНИ.

БМАССР-эй зарим районууд болбол республикын центр—Улан-Удэ городһоо нилээд холо байна. Тиимэһээ, тэдэнэй дунда агаарай лини байгуулалга хадаа айхабтар ехэ удхашанартай. Энээниие харгалзажа, БМАССР-эй совнарком болбол Улан-Удэ—Хоринск—Сосново-Озерск — Романовска — Богдарино ба Улан-Удэ—Баргузин—эдэнэй хоорондо агаарай лини байгуулха гэжэ тогтоол гаргаба.

Мүнөө үедэ, эдэ газарнуудаар самолёдой бууха площадь барилга эхилэжэ байна.

Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой 8 жэлэй ой

Октябриин 1-дэ Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой, хүдэлмэридэ эхилһээр 8 жэлэйн ой гүйсэбэ. Эдэ жэлнүүдэй туршо соо, тус завод хадаа тон ехэ предприяти болон ургаа. Нэгэ үдэртэ автомобиль гаргаха хүсэнь 22 дахин нэмэһэн ба продукциинь өөрын сэн 32 процентээр бага болоһон байна.

СССР-эй дунда машинабайгуулгын Нарком Лихачев болбол үйлэдбэриин программые дүүргэлгын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалһан телеграммые тус заводой коллективтэ эльгээбэ.

Заводойнгоо ойдо ба «Правдада» толилогдоһон «Красный пролетарий» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй бэшэгые зүбшөн хэлэлсэдэ зориюлһан, олон хүнэй хабаадалгатай суглаануудые цехүүдтэнь болоһон байна.

НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

Туһаламжа үзүүлбэ

Бурмногопромсоюзай артельнүүдэй членүүд болбол Грузьбиин сельсоведэй «Свободный труд» колхоздо ехэхэн туһаламжэ үзүүлдэг байна. Сентябриин 12-ой үдэр 30 артельщигууд, тус колхоздо ошожо, талха хуряалгын, сэхилгын талаар колхозникуудта туһалһан байна.

Тэрээнһээ гадна, артельщигууд хадаа Бурмногопромсоюзайгаа нүүдэл кино-картина абаашажа, колхозникуудта тон һонин картинануудые харуулна. («Клятва», «Всадники» г. м.) Мүн сентябриин 24-дэ,40 артельщигууд, дурсагдагша колхоздо ошожо, талха хуряалга, картофель малталга гэхэ зэргын хүдэлмэринүүдтэ туһалһан байна. Тиигээд, үдэшэлэн, уласхоорондын байдал тухай лекци уншагдаһан байгаа.

Бурмногопромсоюзай коллектив хадаа энэ колхоздо һаяар, дахин ошожо, постановка харуулхаар бэлэдхэжэ байна.

Хэлхээ холбооной шэнэ контора эмхидхэгдэбэ

Шэнэ эмхидхэгдэһэн Иволгын аймагай центр—Саянтуй дээрэ, Бурят-Монголой хэлхээ холбооной управлении болбол районно хэлхээ холбооной конторые эмхидхэбэ. Тиигээд, телеграф, радиоузел г. м. ойрын саг соо байгуулхань. Мүн баһа Саянтада телефонно станци эмхидхэгдэхэ болобо.

Телефонно-телеграфно лини

Бурят-Монголой хэлхээ холбооной управлениин хүсөөр, Яруунын аймагта телефонно-телеграфно лини баригдажа байна. Энэ хадаа Сосново-Озерские Романовскотой телефонно- телеграфно линиэр холбохо юм. Тэрээнһээ гадна, Кабанскын аймагта радиоузел бии болгогдобо.

ХОЛОДИЛЬНИК БАРИГДАХАНЬ

Буррыбтрест болбол Мысовойн станци дээрэ, 1940 онһоо эхилэжэ амичано холодильник баригдахань. Энэ барилгадань 4 миллион түхэриг гаргашалагдаха болонхой. 1940 ондо ашаглагдаха орохоор хараалагдана.

Һунгуулиин участок дээрэ

Бурмногопромсоюзай агитаторнууд хадаа, өөһэдынгөө хүдэлмэридэг участогодахи һунгагшадай дунда, хоёр оборонно кружок эмхидхэбэ. Тэрэ кружогуудынь сеганиин 3-һаа занятиа ябуулжа эхилэбэ. Гадна, һунгагшадтай кино-картина харуулдаг байна.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07.

Типография НКМП БМАССР. Бургалавлит № 1785